

Brexit kan slå den klassiske engelske sandwich ihjel

Virkeligheden er ved at gå op for nogle briter – Se her, hvordan fremtiden ser ud for den traditionelle britiske sandwich uden aftale om Brexit.

Af Karsten Himmelstrup

Den klassiske engelske sandwich er i fare. Lykkes det ikke Storbritannien at få en Brexit-aftale med EU, vil det ændre det britiske fødevaremarked markant.

Det skriver Internet-nyhedssiden Politico. Kilder siger til Politics journalist, at de er bekymret:

”Vi har en meget kompliceret infrastruktur på plads for at kunne levere friske sandwiches og få dem frem til forbrugerne. De laves i dag og er i butikkerne i morgen. Vores industri er unik, og vi bekymret for fremtiden, hvis vi dropper ud af EU uden aftale,” lyder konklusionen fra Jim Winship, direktør i British Sandwich Association.

Koster 1,2 mio. jobs

Sandwichen er billedet på en dyster frem tid uden en aftale mellem Storbritannien og EU. CBI, britisk industris sammenslutning, mener, at en no deal får store konsekvenser. CBI mener, det kan koste 1,2 mio. jobs i Europa, og fire procent af bruttonationalproduktet alene i Irland.

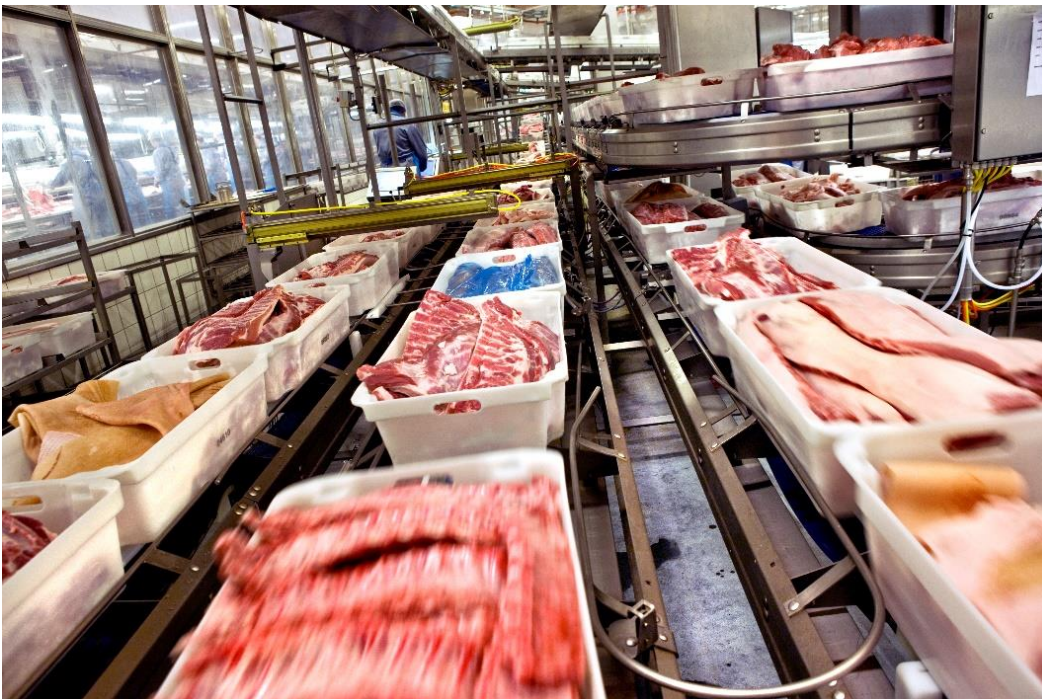
Tekstilindustrien i Bulgarien, Italien, Rumænien og Portugal bliver hårdt ramt, og det samme gør fødevarerindustrien i Belgien og Spanien samt elektronikindustrien i Ungarn og Tjekkiet.

CBI har også fokus på forsinkelser i tolden. Alene under Kanalen transporteres for 500 mia. kr. EU-varer om året. Dertil kommer de finansielle forretninger. Titusinder af EU-virksomheder benytter sig mere eller mindre af London som finans-centrum.

Danske virksomheder rammes

Herhjemme er Arla Foods allerede nu hårdt ramt. En fjerdedel af mejeriets forretning ligger i England, og pundets styrtdyk har kostet så dyrt – et trecifret millionbeløb - at mejeriselskabets topledelse kalder Brexit for den største enkeltpåvirkning bag mælkeprisens fald i første halvdel af året.

Slagterkoncernen Danish Crown har ligeledes en stor forretning i Storbritannien med egen produktion og eksport fra Danmark, og her holder man vejret og håber på en aftale mellem EU og Storbritannien.

En del af eksporten af svinekød til Storbritannien sker fra DC i Horsens

Hvem leverer råvarerne

Politico har med baggrund i sandwichen taget fat på konsekvenserne af Brexit. Det er til at forstå - frokost-sandwichen er så meget dagligdag i Storbritannien, at mange briter forstår alvoren med den som udgangspunkt.

Den er simpelt opbygget – typisk skinke eller tun, ost og salat omsluttet af to skiver brød - og det var Earl of Sandwich, som opfandt den i 1762. Mere britisk kan det ikke blive.

Sandwichen er i Wall Street Journal blev kaldt Storbritannien største bidrag til gastronomien, og det anslås, at der sælges 4 mio. sandwiches om året alene fra supermarkederne.

Hvem leverer råvarer? Ja briterne er selvforsynet, når det gælder brød. Til gengæld kniber det, når det gælder de øvrige råvarer:

Jeg tror ikke forbrugerne forstår, hvor kompleks og global fødevarerindustrien er,” siger Jim Winship til Politico.

”Hvis vi ryger ud af Europa, vil vi få problemer allerede ved told-kontrollen, fordi vores sandwich-industri arbejder på basis af friske råvarer. De duer ikke, at råvarerne skal have ventetid i tolden,” siger han.

Sandwich er et enkelt produkt – og råvarerne hentes fra mange steder i Europa

Osten importeres – bliver dyrere

og Dertil kommer prisen. Storbritannien importerer mere end 60 procent af forbruget af ost – blandt andet fra Danmark. Storeksportør er Arla Foods, som er meget aktive på den anden side af Nordsøen og bl.a. leverer hver anden liter konsummælk til de 80 mio. briter.

Men det er Irland, som leverer størsteparten af osten, og ifølge Dairy Industry Ireland købte briterne i 2016 78.000 ton irsk ost – svarende til 82 procent af importen. En stor del endte i forarbejdede produkter som eksempelvis sandwiches.

“Der er simpelthen ikke nok britisk-produceret cheddar-ost på markedet, og i den britiske mejeriindustri er der ikke planer om at øge produktionen. Så de britiske forbrugere kan se frem til et stort hop i prisen på cheddar blandt andet i sandwiches,” siger Conor Mulvihill, direktør i Dairy Industry Ireland.

Uden en aftale med EU, skal Storbritannien leve op til reglerne i WTO-aftalerne. Og her skal cheddar toldes med en tarif på 1671 britiske pund pr. ton eller godt 13 kr. pr. kg. Cheddar er en bulkvare og sælges typisk til omkring 25 kr. pr. kg., så tolden udgør 50 procent af prisen.

“Vi får ikke et gram cheddar ind i Storbritannien med den toldsats,” erkender Conor Mulvihill.

Sorte skyer for kødet

Også producenter af svinekød som skinke og bacon ser sorte skyer i horisonten. Storbritannien importerer 60 procent af svinekødet - mere end 1 mio. ton i 2016 - og danske Danish Crown er storleverandør og har desuden produktion i Storbritannien.

Ud over Danmark er Tyskland, Holland og Belgien væsentlige producentlande. Uden en Brexit-aftale gælder WHO's told-tariffer, og de lyder på, at der skal toldes mellem 172 og 1.500 engelske pund pr. ton svinekød afhængig af varen. Desuden skal der laves meget striks veterinær kontrol ved grænsen, og hver enkelt forsendelse af bacon og skinke skal kontrolleres fysisk.

Som med cheddaren bliver skinken markant dyrere og det uden, at den britiske industri umiddelbart kan levere varen.

Tun fra Spanien og tomaterne

Det gælder også tun og tomater, som er yndet ingredienser i sandwichene. Det meste tun i de britiske sandwiches kommer fra lande, som har aftaler med EU, og bliver desuden videreforarbejdet i EU-lande som eksempelvis Spanien, inden det når frem på de britiske markeder. Tun ventes at stige i pris.

Desuden importerer Storbritannien 500.000 ton tomater, og efterspørgslen stiger konstant, lyder meldingen fra The British Tomato Growers' Association. Men lokale producenter kan ikke følge med og slet ikke året rundt. De producerer blot en sjettedel af forbruget – resten kommer fra især Spanien og Holland.

Tomaternes vej til forbrugerne skal være kort målt i tid.

”Hvis vi skal lave friske sandwiches, som skal distribueres over hele Storbritannien, skal vi have friske råvarer. Den distribution har rod helt ned til de producenterne af råvarerne,” siger Jim Winship til Politico.

Salaten importeres

Salaten er også en væsentlig ingrediens i en sandwich. Storbritannien importerer 192.500 ton salat i 2017 og producerede selv kun 13.500 ton.

”Ingen brexit-aftale vil betyde, at vi ikke har salat i butikkerne fra oktober til april. Langt det meste kommer fra Murcia i Spanien, og med langsommelig toldkontrol kan det ikke nå frem i tide i butikkerne, forklarer Dieter Lloyd, talsmand for British Leafy Salads Association, over for Politico.

